

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ УКРАЇНИ**

ФАКУЛЬТЕТ ЗДОРОВ'Я, ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ТА ТУРИЗМУ

КАФЕДРА ТЕОРІЇ І МЕТОДИКИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою університету

(протокол № 16 від 29 серпня 2018 р.)

Голова Науково-методичної ради

університету

_____  М. В. Дутчак

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ
У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

рівень вищої освіти: третій (освітньо-науковий)

спеціальність: 091 Біологія

код дисципліни в освітньо-професійній програмі: ВК. 8

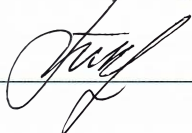
мова навчання: українська

РОЗРОБНИК:

Кривчикова Олена Дмитрівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії і методики фізичного виховання Національного університету фізичного виховання і спорту України

РЕКОМЕНДОВАНО:

Кафедрою теорії і методики фізичного виховання
(засідання кафедри від 27.08.2018 р., протокол №17)

Завідувач кафедри  професор Т.Ю. Круцевич

ПОГОДЖЕНО:

Проректор з науково-педагогічної роботи

 О. В. Борисова

Завідувач відділу докторантури та аспірантури

 Л. В. Денисова

Начальник навчально-методичного відділу

 С. О. Герасименко

Начальник відділу забезпечення якості вищої освіти

 О. І. Рудешко

Анотація навчальної дисципліни. Дисципліна спрямована на формування визначених освітньо-професійною програмою загальних та фахових компетентностей, зокрема здатності до застосування у професійній діяльності інноваційних засад в процесі вирішення завдань зумовлених програмою з фізіології людини і тварин та соціальним замовленням сучасного суспільства, аналізу управлінсько-організаційних засад щодо розробки курсів, методів оцінювання, розробка методичної документації. Підсумкова оцінка формується з урахуванням поточного контролю та заліку.

«Науково-педагогічна діяльність у закладах вищої освіти» є складовою частиною фундаментальних дисциплін психолого-педагогічного циклу нормативного блоку. Вона спрямована на розв'язання завдань фундаментальної професійної підготовки фахівців у біології відповідно до вітчизняних та європейських стандартів, зокрема формування у аспірантів фахового інтересу до розвитку якостей творчого викладача та педагога-дослідника; заохочення до подальшого постійного самонавчання, самовиховання і самовдосконалення; ознайомлення з базовими складовими дидактики вищої школи та теорії виховання; формування основ професійної педагогічної компетенції з питань організації освітнього процесу у вищому навчальному закладі; вивчення, аналіз та узагальнення практики, досвіду педагогічної діяльності у вищих навчальних закладах.

Основні теми: педагогіка вищої школи України на сучасному етапі, андрагогічні основи педагогіки вищої школи, студент вищого навчального закладу, специфіка професійної діяльності викладача, принципи дидактики вищої школи, форми та методи навчання у вищій школі, сутність процесу виховання, принципи, форми і методи виховання студентів; педагогіка вищої школи та фахова підготовка спеціалістів у сфері біології; тенденції підготовки спеціалістів у сфері фізичного виховання і спорту в країнах Європейського Союзу та в Україні; нормативне забезпечення сфери підготовки фахівців з біології; дидактичні аспекти фахової підготовки спеціалістів та магістрів у сфері фізичного виховання і спорту; інноваційні методи, засоби і форми навчання у вищій школі; самостійна підготовка фахівця і дослідника в сфері біології; особливості науково-дослідної діяльності фахівців у сфері біології; система аналізу й оцінювання навчальних досягнень студентів.

Abstract of the discipline. The discipline is aimed at the formation of general and professional competences defined by the educational and professional program, in particular the ability to apply in the professional activity of innovative principles in the process of solving problems caused by the program of human and animal physiology and social order of modern society, the analysis of management and organizational principles for the development of courses, methods development of methodological documentation. The final assessment is based on current control and credit.

The discipline is aimed at forming the general and professional competences determined by the educational and professional programme, in particular formation of the professional interest to development qualities of the creative specialists and researcher for further self-education and self-improvement; formation of the basis professional pedagogical competence in the organization of educational process in a higher

educational institution; generalization of practice, national and international experience of higher education. The main topics are higher education pedagogy and specialist training in biology; tendencies of training specialists in the biology in the countries of the European Union and in Ukraine; normative provision of training of specialists in biology; didactic aspects of professional training of biologists and masters in the f biology; innovative methods, means and forms of studying at a high school; independent training of a specialist and researcher in the biology; features of research activities of specialists in the biology, system of analysis and evaluation of academic achievements of students.

The final assessment is based on the results of the current control and credit.

Мета навчальної дисципліни – формування визначених освітньо-науковою програмою загальних та фахових компетентностей, зокрема здатності здійснювати науково-педагогічну та наукову діяльність в системі вищої освіти.

Перелік компетентностей, які формуються під час вивчення навчальної дисципліни відповідно до освітньо-професійної програми «Фізіологія людини та тварин» для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 091 Біологія

Шифр	Компетентності
	Загальні компетентності
ФК4	Здатність здійснювати науково-педагогічну та наукову діяльність у закладах вищої освіти та наукових установах

Обсяг навчальної дисципліни – 4 кредити ЄКТС, які розподіляються у годинах:

Форми навчання	Види навчальних занять				Самостійна робота	Разом
	лекції	лабораторні	практичні	семінарські		
Денна	22	0	12	6	80	120
Заочна	4	0	8	0	108	120

Статус навчальної дисципліни: вибіркова.

Передумови для вивчення навчальної дисципліни: успішне опанування такими навчальними дисциплінами:

на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти: «Теорія і методика фізичного виховання»; «Анатомія людини», «Фізіологія рухової активності», «Методика викладання гімнастики», «Методика викладання легкої атлетики», «Методика викладання спортивних ігор», «Методика викладання плавання», «Методика викладання футболу», «Гігієна», «Комп'ютерна техніка», «Біомеханіка», «Педагогіка», «Психологія».

На другому (магістерському) рівні вищої освіти: «Організація і методика наукових досліджень», «Методика занять зі студентами спеціального відділення», «Організація спортивно-масової роботи у ЗВО», «Магістерська практика»

На третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти: «Сучасні інформаційні технології у науковій діяльності», «Патентно-інформаційний пошук», «Науково-педагогічна практика».

Програма навчальної дисципліни.

Тематичний план навчальної дисципліни

Номер і назва теми	Кількість годин									
	денна форма навчання					заочна форма навчання				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	с	пр	с.р.		л	с	пр	с.р.
Тема 1. Педагогіка вищої школи України на сучасному етапі.	10	2			8	14	2			12
Тема 2. Андрагогічні основи педагогіки вищої школи.	8	2			6	14	2			12
Тема 3. Студент вищого навчального закладу.	12	2		4	6	14			2	12
Тема 4. Специфіка професійної діяльності викладача.	22	4	2	4	12	14			2	12
Тема 5. Принципи дидактики вищої школи.	16	4	2	2	8	14			2	12
Тема 6. Форми та методи навчання у вищій школі.	24	2	2	2	18	14			2	12
Тема 7. Сутність процесу виховання.	10	2			8	12			-	12
Тема 8. Особливості науково-дослідницької підготовки докторів філософії.	8	2			6	12			-	12
Тема 9. Формування здорового способу життя студентської молоді.	10	2			8	12			-	12
Усього годин	120	22	6	12	80	120	4	-	8	108

Зміст навчальної дисципліни за темами

Тема 1. Педагогіка вищої школи України на сучасному етапі.

Предмет, категорії та основні завдання педагогіки вищої школи. Зв'язок педагогіки вищої школи з професійно-орієнтованими дисциплінами. Фахова підготовка фахівців у сфері фізичного виховання і спорту та викладацько-дослідницька діяльність. Методи науково-педагогічного дослідження та їх застосування в процесі вузівської підготовки.

Тема 2. Андрагогічні основи педагогіки вищої школи.

Особливості навчання дорослих людей. Принципи організації процесу навчання дорослих. Дидактичні закономірності освіти дорослих. Підготовка майбутніх викладачів вищої школи на андрагогічних засадах.

Тема 3. Студент вищого навчального закладу.

Розвиток особистості студента у навчанні та формування студента як майбутнього фахівця. Творчий розвиток особистості студента вищої школи. Активізація пізнавальної діяльності студента як проблема педагогіки вищої школи. Соціалізація особистості у студентському віці.

Тема 4. Специфіка професійної діяльності викладача.

Психолого-педагогічні шляхи формування загальної і педагогічної культури викладача ВНЗ. Розвиток фахових компетенцій викладача в процесі неперервної самоосвіти. Мовленнєва культура викладача вищого навчального закладу.

Тема 5. Принципи дидактики вищої школи.

Загальна характеристика принципів навчання у вищій школі. Дидактичні принципи. Забезпечення реалізації принципів дидактики у навчально-виховному процесі. Системна реалізація принципів навчання в процесі фахової підготовки.

Тема 6. Форми та методи навчання у вищій школі.

Класифікація лекцій. Підготовка викладача до лекції. Семінарські заняття. Методика підготовки та проведення семінарського заняття. Практичні заняття (призначення, зміст, методика проведення). Модульно-рейтингова система навчання. Форми та методи організації самостійної роботи студентів.

Тема 7. Сутність процесу виховання.

Виховання як процес розвитку особистості. Специфіка громадянського виховного процесу у вищій школі. Психолого-педагогічні особливості процесу виховання майбутніх фахівців-спортсменів у ВНЗ. Загальна характеристика структурних елементів процесу виховання. Напрями національного виховання студентської молоді.

Тема 8. Особливості науково-дослідницької підготовки здобувачів вищої освіти.

Підготовка здобувачів вищої школи ступеня доктора філософії у вищих навчальних закладах України. Загальна характеристика принципу доброчесності в системі вищої школи. Академічна мобільність як напрям інтернаціоналізації вищої школи України.

Тема 9. Формування здорового способу життя студентської молоді.

Аналіз практики забезпечення здоров'я студентів і спеціальної оздоровчої літератури дозволяє прийти до висновку, що вирішальним базовим чинником досягнення фізичної надійності і готовності до активної життєдіяльності та високопродуктивної роботи є не тільки і не стільки вплив окремих оздоровчих систем і методів, скільки сукупність усіх основних практико-діяльнісних компонентів здорового способу життя.

Методика масового залучення до ЗСЖ студентського контингенту передбачає певні практичні кроки зі створення умов для реалізації цього процесу в ЗВО, в масштабах країни і на рівні кожного окремого студента.

Важливе значення має також урахування і використання всіх факторів, що сприяють формуванню здоров'я та здорового способу життя студентів.

Залучення студентів до ЗСЖ - складна педагогічна проблема, оптимальні шляхи вирішення якої поки що не визначені в повній мірі. Це пояснюється тим, що запропоновані заходи, як правило, не передбачають інтереси та особистий досвід студентів із влаштування їх способу життя.

Тематика практичних занять

Номер і назва теми дисципліни	Номер і назва теми практичних занять	Кількість годин	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Тема 1. Педагогіка вищої школи України на сучасному етапі.	1. Педагогіка вищої школи та фахова підготовка спеціалістів у сфері біології в Україні.	2	
Тема 2. Андрагогічні основи педагогіки вищої школи.	2. Професійна підготовка фахівців з біології у країнах ЄС та Україні.	4	
Тема 3. Студент вищого навчального закладу.	3. Нормативне забезпечення та європейські стандарти у сфері фахової підготовки студентів з біології.	2	2
Тема 4. Специфіка професійної діяльності викладача.	4. Дидактичні аспекти фахової підготовки спеціалістів у сфері біології.	2	2

Тема 5. Принципи дидактики вищої школи.	5.Технологізація змісту фахової підготовки фахівців у сфері біології.	4	2
Тема 6. Форми та методи навчання у вищій школі.	6. Самостійна підготовка фахівця і дослідника в сфері біології.	2	2
Тема 7. Сутність процесу виховання.	7. Особливості та напрями самовиховання фахівців у сфері біології.	2	-
Тема 8. Особливості науково-дослідницької підготовки докторів філософії.	8. Підготовка здобувачів вищої школи ступеня доктора філософії у вищих закладах освіти України	2	-
Всього годин		12	8

Завдання для самостійної роботи

Номер і назва теми дисципліни	Завдання	Кількість годин	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Тема 1. Педагогіка вищої школи України на сучасному етапі. Тема 2. Андрагогічні основи педагогіки вищої школи.	1. Проаналізуйте комплекс психолого-педагогічних передумов забезпечення ефективності фахової підготовки майбутніх спеціалістів у сфері біології. 2.Визначення психолого-педагогічних проблем андрагогіки та обґрунтування зв'язку з фаховою підготовкою здобувачів доктора філософії з біології.	8	12
Тема 3. Студент вищого навчального закладу.	3.Охарактеризуйте проблему нормативного забезпечення сфери підготовки фахівців з біології.	8	12
Тема 4. Специфіка професійної діяльності викладача.	4. Конкретизуйте дидактичні аспекти фахової підготовки спеціалістів та аспірантів.	8	12
	5. Підготовка реферату та презентації з теми: «Інноваційні методи, засоби і	8	

	форми навчання студентів-спортсменів у ВНЗ».		
Тема 5. Принципи дидактики вищої школи.	<p>6. Підготовка доповіді на тему «Інноваційні пошукові методи забезпечення якості науково-дослідної діяльності в сфері біології».</p> <p>7. Вирішення кейсів (навчальних ситуацій) з питань запобігання конфліктних ситуацій у навчально-виховному процесі.</p> <p>Підготовка дискусії з теми: «Реалізація принципу академічної доброчинності: проблеми та перспективи»</p> <p>Проаналізуйте комплекс психолого-педагогічних передумов забезпечення ефективності фахової підготовки майбутніх спеціалістів у сфері біології.</p> <p>Визначення психолого-педагогічних проблем андрагогіки та обґрунтування зв'язку з фаховою підготовкою студентів у сфері біології.</p>	8	12
Тема 6. Форми та методи навчання у вищій школі.	<p>Охарактеризуйте проблему нормативного забезпечення сфери підготовки фахівців з біології.</p> <p>Конкретизуйте дидактичні аспекти фахової підготовки здобувачів у біології</p>	10	12
Тема 7. Сутність процесу виховання	<p>6. Підготовка доповіді на тему «Інноваційні пошукові методи забезпечення якості науково-дослідної діяльності в сфері біології»</p> <p>7. Вирішення кейсів (навчальних ситуацій) з питань запобігання конфліктних ситуацій у навчально-виховному процесі.</p> <p>Підготовка дискусії з теми: «Реалізація принципу академічної доброчинності: проблеми та перспективи»</p>	10	12

Тема 8. Особливості науково-дослідницької підготовки докторів філософії.	1. Проаналізуйте комплекс психолого-педагогічних передумов забезпечення ефективності фахової підготовки майбутніх спеціалістів у сфері біології. 2.Визначення психолого-педагогічних проблем андрагогіки та обґрунтування зв'язку з фаховою підготовкою аспірантів. Охарактеризуйте проблему нормативного забезпечення сфери підготовки фахівців з біології	10	12
	Конкретизуйте дидактичні аспекти фахової підготовки здобувачів з біології		
Тема 9. Формування здорового способу життя студентської молоді	21. Визначити фактори ЗСЖ. Причини недотримання ЗСЖ Обґрунтувати вплив шкідливих звичок на стан здоров'я студентів.	10	12
Всього годин:		80	120

Очікувані результати навчання з дисципліни: застосування теоретичних положень педагогіки вищої школи для розв'язання конкретних задач у сфері фахової підготовки майбутніх викладачів та організації реалізації у відповідній сфері інноваційного підходу до навчально-виховного процесу завдяки:

знанням: теоретичних засад андрагогіки та педагогіки вищої школи; основних характеристик аналізу сучасного навчально-виховного процесу у вищій школі; переваг та недоліків підготовки фахівців з біології в Україні та за кордоном; специфіки професії викладача та напрямів розвитку фахової компетентності педагога-дослідника.

умінням: готувати презентації та організовувати дискусії в групі з актуальних проблем розвитку вищої школи в Україні та її інтеграції у світовий освітній простір.

Перелік програмних результатів навчання, яких досягають під час вивчення навчальної дисципліни відповідно до освітньо-професійної програми «Фізіологія людини і тварин» для третього (освітньо-наукового) рівня вищої школи за спеціальністю 091 Біологія

ПРН8	Глибоко розуміти загальні принципи та методи біології, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері біології та у викладацькій практиці.
-------------	--

Порядок оцінювання результатів навчання з дисципліни

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни формується з урахуванням результатів поточного контролю та заліку.

Протягом семестру здобувач наукового ступеня може отримати максимальну кількість балів – 100 як суму балів за результатами поточного контролю на практичних (семінарських) заняттях та під час консультацій науково-педагогічних працівників з тем, на які не передбачено аудиторних годин. Робочою програмою навчальної дисципліни для студентів заочної форми навчання, або в установленому порядку з тем, заняття з яких було пропущене здобувачем вищої школи.

Використовуються такі форми поточного контролю та розподіл балів, які може отримати здобувач за тему:

Номер і назва теми практичних занять	Засоби оцінювання	Кількість балів за тему
Тема 1. Педагогіка вищої школи України на сучасному етапі.	Презентації.	12
Тема 2. Андрагогічні основи педагогіки вищої школи.	Презентації. Доповіді.	8
Тема 3. Студент вищого навчального закладу.	Реферат, доповідь та презентації на задану тему та їх обговорення.	10
Тема 4. Специфіка професійної діяльності викладача.	Захист підготовлених презентацій.	10
Тема 5. Принципи дидактики вищої школи.	Дискусія.	15
Тема 6. Форми та методи навчання у вищій школі.	Реферат, доповіді та презентації на задану тему.	15
Тема 7. Сутність процесу виховання.	Презентації на задану тему та їх обговорення.	10
Тема 8. Особливості науково-дослідницької	Реферат, доповіді.	10

підготовки докторів філософії.		
Тема 9. Формування здорового способу життя студентської молоді	Презентації на задану тему та їх обговорення.	10
Усього:		100

Лектор під час завершення лекції з теми дисципліни знайомить здобувачів наукового ступеня з відповідними завданнями для самостійної роботи та темами практичних занять. Перед початком практичного (семінарського) заняття науково-педагогічний працівник ознайомлює здобувачів вищої освіти із формами поточного контролю, які будуть застосовуватись, і кількістю балів, які вони можуть отримати. Під час завершення кожного заняття кожному присутньому здобувачу оголошується кількість отриманих ним балів. Здобувач вищої освіти, який протягом семестру отримав менше 34 балів, до заліку не допускається, і може в установленому порядку пройти повторне вивчення цієї дисципліни. Залік проводиться у порядку, визначеному у Положенні про організацію освітнього процесу в університеті.

Рекомендовані джерела інформації:

Основна література:

1. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи : підручник / Вітвицька С. С. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 384 с.
2. Гончаренко С. У. Педагогічні закони, закономірності, принципи. Сучасне тлумачення / Гончаренко С. У. – Рівне : Волинські обереги, 2012. – 192 с.
3. Загвязинский В. И. Методология и методы психолого-педагогического исследования / Загвязинский В. И., Атаханов Р. М. – М.: Педагогика, 2001. – 124 с.
4. Краевский В. В. Общие основы педагогики : учебник / Краевский В. В. – М. : Академия, 2008. – 256 с.
5. Кузьмина Н. В. Методы системного педагогического исследования : учеб. пособ. / Кузьмина Н. В. – Л. : ЛГУ, 1980. – 266 с.
6. Кыверялг А. А. Методы исследования в профессиональной педагогике / Кыверялг А. А. – Таллин : Волгус, 1980. – 334 с.
7. Кузьмінський А.І. Педагогіка вищої школи: Навч. посібник. – К.: Знання, 2005. – 486 с.
8. Назаровець С. А. Небезпека поширення псевдонаукових видань для розвитку науки в Україні / С. А. Назаровець, М. А. Назаровець // Вісник ОНУ. Серія: Бібліотекознавство, бібліографознавство, книгознавство. – 2017. – Vol. 22, No. 1. – С. 163–174.
9. Петровская Т.В. Педагогическое мастерство. [Практикум: Учебное пособие] / Т.В. Петровская, И.В. Толкунова, И.И. Смоляр. – К.: Олимп. Лит., 2013. – 112 с.

10. Петровська Т.В. Майстерність спортивного педагога : [навч. посіб.] / Т.В. Петровська. – К.: НУФВСУ, вид-во «Олімп Література», 2015. – 184 с.
11. Порядок підготовки здобувачів вищої школи ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах): постанова Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 № 261 [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/261-2016-%D0%BF> – Назва з екрану.
12. Слєпкань З. І. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі : навч. посіб. / Слєпкань З. І. – К. : Вища школа, 2005. – 239 с.
13. Трошкіна І. А. Академічна мобільність: генеза поняття / І. А. Трошкіна // Наукові праці [Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу «Києво-Могилянська академія»]. Серія : Педагогіка. – 2014. – Т. 245, Вип. 233. – С. 25 – 28.

Додаткова література:

1. Алексюк А. М. Педагогіка вищої школи України: Історія. Теорія : підручник / Алексюк А. М. – К. : Либідь, 1998. – 560 с.
2. Головенкін В. П. Педагогіка вищої школи (Андрагогіка) : [підручник] / Головенкін В. П. – К. : НТУУ "КПІ", 2009. – 406 с.
3. Педагогіка вищої школи. Методичні вказівки до вивчення дисципліни для магістрів / О. А. Жирун, Є. В. Пузирьов. – К. : НТУУ "КПІ", 2013. – 48 с.
4. Педагогіка вищої школи. Методичні рекомендації щодо вивчення навчальної дисципліни / Головенкін В. П. – К. : НТУУ "КПІ", 2014. – 14 с.
5. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. / Фіцула М. М. – К. : Академвидав, 2014. – 456 с.

Електронні ресурси:

1. Закон України "Про вищу освіту" [Електронний ресурс] // Сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/page>.
2. Матеріали для підготовки до акредитації [Електронний ресурс] // Сайт Департаменту навчальної роботи НТУУ "КПІ". – Режим доступу: http://osvita.kpi.ua/index.php?rightPart=sec_accr#rightPart=sec_accr.
3. Наукова періодика України [Електронний ресурс] // Сайт електронних видань вищих навчальних закладів і наукових установ України. – Режим доступу : <http://journals.urau.ua>.
4. Основні напрями досліджень. Академія педагогічних наук України. /3.2008/ Академія педагогічних наук України вул. Артема, 52-А, Київ, 04053, Україна <http://www.apsu.org.ua/ua/science/direction/>
5. Фіцула М.М. Педагогіка. Інтернет-магазин «bookstore.net.ua» /3. 06. 2008/ <http://bookstore.net.ua/moreinfo.php?Bookid=9>

6. <http://www.mon.gov.ua/>
7. <http://www.nbu.gov.ua/>